

ogsaa den Omstændighed maa tages i Betragtning ved den endelige Affattelse af dette Forslag, at man helst ikke skulde slaa andre Principper fast end dem, man ogsaa vil kunne gøre gældende paa andre Steder end netop paa Landet. Efter denne, jeg ved ikke, om jeg tør kalde det anbefaling, eller i hvert Fald efter disse Udtalelser, som ingenlunde ere dikterede — det kan jeg forsikre — af Ulyst til at komme ind paa Spørgsmaalet, men ganske vist af Frygt for, at dets Løsning kan medføre forfælske Farer, vil jeg til Slutning blot hævde, at jeg har den største Interesse for Spørgsmaalet i sin Almindelighed i Henseende til, hvad der kan bidrage til at skabe selvstændige Ejere paa Landet, helst under saa gode, sunde og rimelige Forhold som muligt. Men selv om man maatte komme bort fra saa store indgribende Foranstaltninger som disse, er det mit Haab, at der maatte kunne være mindre Foranstaltninger, som kunde være til Nytte i saa Henseende, og naar man f. Eks. ser, hvad der er præsteret i Byerne, ogsaa ad ren privat Vej i Retning af at skabe sunde og gode Arbejderboliger, forekommer det mig ingenlunde utænkeligt, at man ogsaa ad lignende Vej ved en Forening af det private Initiativ og Statshjælp maatte kunne bidrage til en delvis Løsning af dette Spørgsmaal.

Bertelsen (Hjørring Amts 5te Valgkreds): Jeg maa gøre den korte Bemærkning over for det ærede Medlem, der nu talte, at naar han havde hørt mine Udtalelser, havde han ikke gjort den Brug af dem, som han gjorde. Han vil indrømme, at naar en Ejendom skal overdrages enten ved Køb eller Giftermaal eller ved Testamente, træder vedkommende Kreditor i Forhold til en ny Ejer, og saa kan han fordre sin Kapital eller en ny Obligation, hvis han vil lade sin Kapital staa hos den ny Ejer. Det er det, jeg har fremdraget. Staten kan fordre sin Kapital, ligesom enhver anden Kreditor kan fordre sin. Vil det ærede Medlem gøre nogle Indrømmelser i saa Henseende, skal jeg være villig til at følge det ærede Medlem, saa Statens Penge blive staaende i Ejendommen.

J. Sage: Der er jo intet Steds skrevet, at den private Kreditor skal opstige sine Penge og modtage sine Penge, men her staar, at Pengene skulle udbetales, og at Staten skal modtage dem.

Th. Larsen: Jeg er ikke saa heldig som de ærede Medlemmer, der sidst have talt, at kunne slutte mig til det foreliggende For-

slag. Min Sympati for den oprindelige Tanke med Forslaget tør jeg ganske vist lade maale med de Herrers, men jeg tror, at det vil have store Bankefælgigheder at faa det foreliggende Forslag givet en saadan Skikkelse, at det virkelig vil blive til Gavn for Landarbejderne. Der er kun faa af de i en Aarrække paa Dagsordenen værende Spørgsmaal, som jo ere blevne drøftede paa Møder og i Blade, der have vaart den Interesse ude i Befolkningen som netop denne Landbo-reform, saa det var med stor Spænding, Resultatet af Landbokommissionens Arbejde blev imødeset. Men jeg maa for mit Vedkommende indrømme, at da Resultatet af Landbokommissionens Arbejde fremkom, var det for mig en stor Skuffelse. Og at det var det, laa nærmest deri, at jeg troede, at Landbokommissionens Opgave virkelig var den først og fremmest at tage Sigte paa at skabe en Del selvstændige Husmandsbrug ude i Landet. I Stedet derfor saa man, at Kommissionen havde en dobbelt Opgave, og at den Understrøm, der virkede i Kommissionen, var den, som allerede er paapeget, at skaffe Landbruget Arbejdskraft. Og netop fordi det er Tilfældet og ogsaa paa Grund af det Resultat, som Kommissionen i øvrigt er kommen til i Realiteten, kan jeg for mit Vedkommende kun betragte Kommissionens Arbejde væsentlig som et Stud forbi Maalet. Jeg synes ogsaa, jeg maa udtale, at det har forundret mig, at de to ærede Medlemmer, som i Landbokommissionen nærmest skulle repræsentere Landarbejderne, nemlig det ærede Medlem for Ringløbing Amts 6te Valgkreds (Ovesen) og det ærede Medlem for Bælum (S. Jensen) hve kunnet tiltræde denne Betænkning, hvor Understrømmen er at skaffe Landbruget Arbejdskraft. Det, der var Kommissionens Opgave, synes jeg var klart og tydeligt udtrykt af det Udvalg, som var nedsat til at behandle Loven om Kommissionens Medsættelse. Dette Udvalgs Flertal udtaler, at en af de Veje, ad hvilke det ligger nærmest at fremstæffe bedre Samfundsforhold paa Landet, vilde være den at søge tilvejebragt Husmandsbrug af en saadan Størrelse, at en Arbejdersfamilie ved sammes Drift som Ejere eller Brugere vilde være i Stand til at skaffe sig et selvstændigt Erhverv. Saaledes saa altsaa Udvalgets Flertal paa Sagen i det Udvalg, som behandlede Loven om Landbokommissionens Medsættelse, at det, man skulde gaa ud paa, var at skabe en Del Brug, der kunde blive saaledes selvstændige, at Familien kunde leve ved sammes Drift. Nu hører jeg nok, at det bliver paastaet, at en Arbejder ogsaa kan være selvstændig, fordi han af Forholdene er tvungen til at